

ENTRANCE EXAMINATION FOR ADMISSION, MAY 2011.

M.Phil./Ph.D. (SANSKRIT)

COURSE CODE : 256/123

Register Number :

*Signature of the Invigilator
(with date)*

COURSE CODE : 256/23

Time : 2 Hours

Max : 400 Marks

Instructions to Candidates :

1. Write your Register Number within the box provided on the top of this page and fill in the page 1 of the answer sheet using pen.
2. Do not write your name anywhere in this booklet or answer sheet. Violation of this entails disqualification.
3. Read each question carefully and shade the relevant answer (A) or (B) or (C) or (D) in the relevant box of the ANSWER SHEET using HB pencil.
4. Avoid blind guessing. A wrong answer will fetch you -1 mark and the correct answer will fetch 4 marks.
5. Do not write anything in the question paper. Use the white sheets attached at the end for rough works.
6. Do not open the question paper until the start signal is given.
7. Do not attempt to answer after stop signal is given. Any such attempt will disqualify your candidature.
8. On stop signal, keep the question paper and the answer sheet on your table and wait for the invigilator to collect them.
9. Use of Calculators, Tables, etc. are prohibited.

1. कर्मेन्द्रियाणि
(A) पञ्च (B) षट् (C) सप्त (D) अष्ट
2. सूक्ष्मशरीरनाम
(A) कोशत्रयम् (B) तन्मात्राणि (C) ज्ञानेन्द्रियाणि (D) कर्मेन्द्रियाणि
3. हिरण्यगर्भस्य अपरं नाम
(A) ईश्वरः (B) प्राज्ञः (C) विराट् (D) सूत्रात्मा
4. अघोनिर्दिष्टेषु अनुबन्धः कः
(A) प्रयोजनम् (B) कर्म (C) उपासना (D) वेदाङ्ग
5. साधनानि कतिविधानि
(A) प्रश्न (B) षट् (C) चत्वारि (D) अष्ट
6. नित्यादिकर्मणां परमं प्रयोजनम्
(A) चित्तैकाग्र्यम् (B) चित्तशुद्धि (C) पितृलोकप्राप्ति (D) शाण्डिल्यविद्या
7. उपासनानाम् अवान्तरफलम्
(A) शमः (B) स्वर्गः (C) सुखम् (D) सत्यलोकप्राप्ति
8. शमो नाम
(A) अन्तरिन्द्रियनिग्रह (B) बहिरिन्द्रियनिग्रहं (C) द्वन्द्वसहिष्णुता (D) मोक्षेच्छा
9. ईश्वरस्तु
(A) समष्ट्यज्ञानोपहितं चैतन्यम् (B) व्यष्ट्यज्ञानोपहितं चैतन्यम्
(C) अनुपहितं चैतन्यम् (D) मोक्षेच्छा
10. अज्ञानस्य शक्तिः
(A) त्रिविधा (B) चतुर्विधा
(C) पञ्चविधा (D) द्विविधा

11. विज्ञानमयकोशो नाम
- (A) ज्ञानेन्द्रियसहितमनः (B) ज्ञानेन्द्रियसहितबुद्धि
(C) कर्मेन्द्रियसहितप्राणादि (D) न कोऽपि
12. तैजसो नाम,
- (A) सूक्ष्मशरीरसमष्ट्युपहितं चैतन्यम् (B) शुद्धचैतन्यम्
(C) सूक्ष्मशरीरव्यष्ट्युपहितं (D) तुरीयम्
13. जरायुजानि
- (A) मनुष्यपञ्चादीनि (B) पक्षिपन्नगादीनि
(C) कक्षवृक्षादीनि (D) यूकमशकादीनि
14. स्थूलशरीराणि
- (A) द्विविधानि (B) चतुर्विधानि
(C) पञ्चविधानि (D) षड्विधानि
15. स्थूलशरीरसमष्ट्युपहितं चैतन्यं
- (A) ईश्वरः (B) प्राज्ञः
(C) विराट् (D) तैजसः
16. विश्वो नाम
- (A) स्थूलशरीरसमष्ट्युपहितं चैतन्यं (B) स्थूलशरीरव्यष्ट्युपहितं चैतन्यं
(C) शुद्धं चैतन्यम् (D) अनुपहितं चैतन्यम्
17. पुत्रः आत्मा इति कः वदति
- (A) बौद्धः (B) जैनः
(C) चार्वाक (D) अतिप्राकृत

18. स्थूलशरीरमात्मा
 (A) मीमांसक (B) वेदान्तिनः (C) अद्वैतिन (D) चार्वाकः
19. पृथगात्मानं प्रेरितारं च मात्वा जुष्टस्ततः तेनामृतत्वमेति
 (A) पुरुषः (B) बद्ध (C) प्रकृति (D) परमात्मा
20. तयोरन्यः पिप्पलः स्वादुअत्ति
 (A) प्रधानम् (B) भोग्यजातम् (C) फलम् (D) कर्मफलम्
21. अनश्नन् अन्यः अभिचाकशीति
 (A) परः (B) जीवः (C) प्रकृति (D) प्रमुक्त
22. जुष्टं यदा पश्यत्यन्यमीशम्
 (A) ब्रह्म (B) प्रधानम् (C) जीवः (D) प्रकृति
23. एको बहूनां यो विदधातिकामान् -
 (A) पुरुषः (B) परमपुरुष (C) बद्धः (D) प्रकृति
24. संसारमोक्षस्थितिवन्धहेतु -
 (A) केनोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत् (C) ऐतरेयोपनिषत् (D) कठोपनिषत्
25. स चानन्त्याय कल्पते
 (A) कठोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत् (C) केनोपनिषत् (D) प्रश्नोपनिषद्
26. स चानन्त्याय कल्पते
 (A) जीवः (B) परः (C) बद्ध (D) प्रधानम्
27. वालाग्रशतभागस्य शतधाकल्पितस्य च भागो _____ स विज्ञेयः
 (A) जीवः (B) परः (C) पुरुषः (D) आत्मा

28. आराग्रमात्रो हि अवरोऽपि हृष्ट
 (A) परः (B) प्रकृति (C) जीवः (D) बद्ध
29. यास्कमते भावविकाराः
 (A) त्रयः (B) पञ्च (C) षट् (D) चत्वारि
30. देवस्य वैष महिमा तु लोके येनैषभ्राम्यते ब्रह्म चक्रम्
 (A) प्रश्नोपनिषद् (B) केनोपनिषत् (C) श्वेताश्वतरोपनिषत् (D) तैत्तिरीयोपनिषत्
31. क्षरं प्रधानममृताक्षरं हरः
 (A) कठोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत् (C) केनोपनिषत् (D) तैत्तिरीयोपनिषत्
32. या ब्रह्माणं विदधाति पूर्वं यो वै वेदांश्च प्रहिणोति तस्मै
 (A) कठोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत् (C) केनोपनिषत् (D) प्रश्नोपनिषद्
33. य ईशोऽस्य जगतो नित्यमेव नान्यो हेतुर्विद्यत ईशनाय
 (A) ईशावास्योपनिषत् (B) कठोपनिषत् (C) केनोपनिषत् (D) श्वेताश्वतरोपनिषत्
34. यास्कः पाणिनेः
 (A) समकालीनः (B) प्राचीनः (C) अनन्तरकालीनः (D) शिष्य
35. निरुक्ते पदजातानि
 (A) त्रीणि (B) चत्वारि (C) पञ्च (D) सप्त
36. मायिनं तु महेश्वरमित्यत्र मायी
 (A) शिवः (B) परः (C) जीवः (D) मुक्तः
37. आत्मानं - विद्धि
 (A) शरीरं (B) रथिनं (C) अश्वं (D) इन्द्रियं

38. उपसर्गाः
 (A) निपातः (B) सर्वनाम (C) क्रियायोगे (D) पञ्चमी
39. प्रतीयमानं पुनरन्यदेव वस्त्वस्ति वाणीषु महाकवीनाम् - केनोक्तम्
 (A) कुन्तकेन (B) मम्मटेन (C) आनन्दवर्धनेन (D) भामहेन
40. स्तम्भप्रलयरोमाञ्चादयः के
 (A) स्थायिभावा (B) सात्विकभावा (C) सञ्चारिभावा (D) रसाभासः
41. शरीरं तावददिष्टार्थव्यवच्छिन्ना पदावली - काव्यलक्षणमिति केन दत्तम्
 (A) वामनेन (B) भरतेन (C) दण्डिना (D) जगन्नाथपण्डितेन
42. विवेश कश्चित् जटिलः तपोवनं शरीरबद्धः यथा। इति कुमारसंभवे अत्र विकल्पेषु शून्यस्थानं पूर्य
 (A) प्रथमाश्रमः (B) गृहस्थाश्रमः (C) सन्यासाश्रमः (D) धर्मविग्रह
43. काव्यस्य हेतुः किम्
 (A) अध्ययनम् (B) प्रतिभा (C) शास्त्रज्ञानम् (D) न किञ्चित्
44. बीभत्सरसस्य स्थायिभावः कः
 (A) वीरः (B) क्रोधः (C) उत्साह (D) जुगुप्सा
45. ध्वनयालीकरीत्या रसभावादीनां प्रतीतिः एवं भवति
 (A) असंलक्ष्यक्रमः (B) संलक्ष्यक्रमः (C) लक्षणया (D) अभिधया
46. रसागङ्गाधरमतानुसारं काव्यम्
 (A) चतुर्विधम् (B) त्रिविधम् (C) द्विविधम् (D) षट्त्रिंशद्विधम्
47. बृहत्कथा कस्यां भाषायां लिखिता इति श्रूयते
 (A) भूतभाषा (B) देवभाषा (C) सौरसेनी (D) द्राविडभाषा

48. विना
 (A) बालः (B) बालाय (C) बाले (D) बालम्
49. वृक्षमवचिनोति फलानि – इत्यत्र कस्य अविबक्षा
 (A) कर्मणः (B) सम्प्रदानस्य (C) अपादानस्य (D) अधिकरणस्य
50. वाक्यं रसात्मकं काव्यं इति केन उक्तम्
 (A) वामनः (B) विश्वनाथः (C) आनन्दार्धन (D) भामहः
51. गद्यपद्यात्मकं श्रव्यकाव्यस्य नाम
 (A) नाटकं (B) लघुकाव्यं (C) चम्पू (D) चित्रकाव्यं
52. रघुवंशस्य प्रारम्भः
 (A) आशीः (B) नान्दी (C) नमस्क्रियात्मकः (D) वस्तुनिर्देशात्मकः
53. पार्वत्याः तपः काले कः तपोवनं प्रविवेश
 (A) हिमवान् (B) घेनुः (C) जटिलः (D) गजः
54. उत्तररामचरिते प्रधानरसः
 (A) वीरः (B) अद्भुतः (C) शान्तः (D) करुणः
55. शाकुन्तले प्रधान अङ्कः
 (A) द्वितीयः (B) चतुर्थः (C) प्रथमः (D) पञ्चमः
56. अधोलिखितेषु कण्वस्य शिष्यः
 (A) कश्युकी (B) दुर्वासः (C) शार्ङ्गरवः (D) दृष्यन्तः
57. उत्तररामचरिते प्रधानं वृत्तं
 (A) वसन्ततिलका (B) प्रहर्षिणी (C) शिखरिणी (D) मालिनी

58. उत्तररामचरिते कः विशिष्यते
- (A) धनञ्जयः (B) भवभूतिः (C) लक्ष्मणः (D) वाल्मीकिः
59. सात्त्विकभावाः
- (A) अष्टौ (B) पञ्च (C) चत्वारः (D) नव
60. संस्कारमात्रजन्यं ज्ञानं
- (A) अनुभव (B) द्रव्यं (C) कर्म (D) स्मृतिः
61. रामः + अपि
- (A) रामापि (B) रामोऽपि (C) रामरपि (D) रामेपि
62. रामः +शेते
- (A) रामस्सेते (B) रामोशेते (C) रामश्चेते (D) रामश्शेते
63. वागर्थाविव- इत्यत्र किं सूत्रं प्रवर्तते
- (A) एचोऽयवायावः (B) एडिपररूपंवाच्यं (C) आद्रगुणः (D) वृद्धिरेचि
64. ईदूदेत् द्विवचनं _____।
- (A) प्रगृह्यं (B) विभाषा (C) उदात्तं (D) स्वरितं
65. स्वागतं इत्यत्र सूत्रं
- (A) आद्रगुणः (B) अकः सवणदीर्घं (C) रो रि (D) ईकोयणचि
66. महेश्वरसूत्रेषु कः अक्षरः द्विरुक्तः।
- (A) र (B) ह (C) अ (D) ऋ
67. भाष्यकारः
- (A) पतञ्जलिः (B) कौण्डभट्टः (C) वररुचि (D) यास्कः

68. विप्रतिषेधे ————— कार्यम्
 (A) पूर्वं (B) परं (C) उभयं (D) न किञ्चित्
69. एतेषु कः यास्कात् पूर्वं असीत्।
 (A) शाकटायनः (B) पाणिनिः (C) भट्टोजिः (D) पतञ्जलिः
70. वाक्यं रसात्मकं काव्यं इति कः उक्तवान्
 (A) दण्डी (B) मम्मटः (C) विश्वनाथ (D) कुन्तक
71. सुहृदूसम्मितः
 (A) पुराणं (B) काव्यं (C) वेदः (D) शास्त्रं
72. काव्यप्रयोजनं
 (A) अभ्यासः (B) प्रतिभा (C) यशः (D) न किमापि
73. शब्दालङ्कारः
 (A) दीपकं (B) अतिशयोक्तिः (C) अनुप्रासः (D) उत्प्रेक्षा
74. दुष्यन्तः राजा आसीत्
 (A) हस्तिनापुरे (B) स्वर्गे (C) मिथिलायां (D) अयोध्यायां
75. शाकन्तले अङ्गानां संख्या
 (A) 7 (B) 4 (C) 5 (D) 6
76. मेघदूतं
 (A) पुराणं (B) महाकाव्यं (C) वेदान्तः (D) खण्डकाव्यं
77. प्रिवेशकः
 (A) रूपकभेदः (B) महाकाव्यं (C) प्रकरणं (D) पुराणं

78. संस्कृतनाटकेषु हास्यकर्ता
- (A) सूत्रधार (B) कंचुकी (C) विदूषकः (D) द्वारपालः
79. आतोद्यं
- (A) त्रिविधं (B) द्विविधं (C) चतुर्विधं (D) अष्टविधं
80. न हि ————— ऋते किञ्चदर्थः प्रवर्तते।
- (A) रसात् (B) गुणात् (C) काव्यात् (D) अलंकारात्
81. निम्नलिखितेषु कः विजातीयः।
- (A) ग्लानिः (B) हास्यः (C) बीभत्सः (D) वीरः
82. निम्नलिखितेषु कः विजातीयः।
- (A) ब्रीडा (B) चपलता (C) शङ्का (D) आहार्यं
83. शृंगाररसस्य देवता
- (A) कामदेवः (B) विष्णुः (C) इन्द्रः (D) ब्रह्मा
84. नायकानां भेदः
- (A) चतुर्विधः (B) अष्टविधाः (C) षट् (D) त्रिविधः
85. शृंगार नायकानां भेदः
- (A) अष्ट (B) पंच (C) षट् (D) नव
86. बुद्धिरात्मा
- (A) भाट्ट (B) बौद्ध (C) अद्वैतिन (D) चार्वाकः

87. अज्ञानमात्मा

- (A) अतिप्राकृतः (B) बौद्ध (C) चार्वाकः (D) प्राभाकरः

88. प्रत्यक्चैतन्यमेवात्मा

- (A) वेदान्तिनः (B) भाट्ट (C) प्राभाकरः (D) बौद्ध

89. सम्बन्धत्रयेषु अन्यतमः

- (A) द्योत्यद्योतकभावः (B) परिच्छेद्यपरिच्छेदक भावः
(C) विशेषणाविशेष्यभावः (D) ग्रहग्रहक भावः

90. तत्त्वमसि इति वाक्ये का लक्षणा

- (A) जहल्लक्षणा (B) अजहल्लक्षणा (C) जहदजहल्लक्षणा (D) न कापि

91. लिखन् + अस्ति

- (A) लिखन्नास्ति (B) लिखनास्ति (C) लिखोस्ति (D) लिखनोस्ति

92. ननु + अयं

- (A) ननूयं (B) नन्नयं (C) नन्वायं (D) नन्वयं

93. मूषिका - इत्यत्र कः प्रत्ययः

- (A) चाप् (B) टाप् (C) डाप् (D) काप्

94. दाक्षी केन सूत्रेण

- (A) इतो मनुष्यजातेः (B) शेः (C) ऊडुतः (D) पङ्गोश्च

95. सम्प्रदाने
(A) चतुर्थी (B) सप्तमी (C) द्वितीया (D) पंचमी
96. तटः शब्दः कीदृशः
(A) पुल्लिङ्गम् (B) नियतलिङ्गम् (C) अनियतलिङ्गम् (D) स्त्रीलिङ्गम्
97. अपदाने
(A) तृतीया (B) चतुर्थी (C) द्वितीया (D) प्रथमा
98. अधिशीडस्थासां
(A) कर्ता (B) तृतीया (C) कर्म (D) सप्तमी
99. चित् + मयं
(A) चिद्मयं (B) चिम्मयं (C) चिन्मयं (D) चित्मयंसस
100. महावाक्यं
(A) अन्नं वै प्राणः (B) मा विद्विषाहै (C) तत्त्वमसि (D) ओं शान्तिः
-